

Закоханий в українське слово

Бібліографічний покажчик

Серія «Літературне краєзнавство»

Зміст

Від укладача.....	1
Попова Н. "Я народився під херсонською зорею.".....	2
Літературні та інші відзнаки.....	3
Найдьонов О.Г. Постаті митців Південної України в літературній інтерпретації Івана Немченка	4
Дупляк М. Співець краси і долі мальовничого Наддніпряння.....	7
Бойченко В. Українська квітка нашого земляка.....	12
Бібліографія	
I. Окремі видання	14
II. Вірші, оповідання, казки, нариси, замітки, надруковані у періодичних виданнях.....	14
III. Переклади.....	17
IV. Перевидання, повторні публікації поезій і літературних творів.....	17
V. Літературно-критичні статті про українських письменників.....	19
VI. Про І.В. Немченка та його творчість	23

ББК 91.9:83+83.3(4УКР - 4 ХЕС)бя1
319

Закоханий в українське слово : бібліографічний покажчик /укл. Н.Попова ;
Херсонська обл. б-ка для юнацтва ім. Б.Лавреньова. – Херсон, 2008. – 26 с. – (Серія
«Літературне краєзнавство»).

Укладач - Н.Попова
Редактор - С.Коваль
Відповідальний за випуск - Т.Ігнатова

Наклад - 50 прим.

Херсонська обласна бібліотека для юнацтва ім. Б.Лавреньова, 2008 р.

Херсон, 2008

***Прадавня** мово сивополинова,
Твоєю гіркотою я пропах.
Благословлю оте найперше слово,
З якого проросла ти у віках!*

***Барвиста** мово, я б краси земної
І величі людської не пізнав,
Коли б з тобою днини осайної
Мене коханий рід не поєднав.*

***Пісенна** мово, у Дніпровій хвилі,
У тиші степу й гомоні Карпат
Я радо вислухаю звуки милі,
Яких у місті майже не чувать.*

Іван Немченко

листоп.

32. Савранська Анна. Твори про Корсунь : [про вірші І. Немченка корсунської тематики] // Вісник Корсуня. - 2005. - 12 трав. – С. 18.
33. Старостенко Л.І. Поетична творчість І.В.Немченка // Вивчаємо українську мову та літературу. - 2008. - № 2. – С. 31-34.
34. Українське слово йде на схід України // Свобода (США). - 2006. - 6 січ.
35. Фотоінформація “Козаки Херсонського куреня зустрічають В.Чорновола” // Наддніпрянська правда. - 1991. - 7 листоп.
36. Фотоінформація про Хотинські урочистості // Голос Таврії. - 1991. - № 21.
37. Чухонцева Н.Д. Відлунює час патетичну сонату млинового кола : образ М.Г.Куліша у творах поетів Херсонщини : [про твір І.Немченка “Сніданок комунара. Фантазії на теми М.Куліша”] // Степ. – 1992. - № 2. – С. 74-76.
38. Чухонцева Н.Д. Образ М.Куліша : [про твір І.Немченка “Сніданок комунара. Фантазії на теми М.Куліша”] // Програма-тези наук. конф. “Культура Херсонщини”. - Херсон, 1991. - С.11.
39. Чухонцева Н.Д. Образ Миколи Куліша в українській художній прозі : [про твір І.Немченка “Сніданок комунара. Фантазії на теми М.Куліша”] // Тези наук. конф., присв. 100-річчю від дня нар. Миколи Куліша. - Херсон, 1992. - С. 34.

- “Віснику ТФ” / у співав. з Т.Кучерявенко // Український літературний провулок. - Люблін, 2007. - Т. 7. - С. 313.
13. Карабович Т. Таврійська гостинність: [про вихід “Вісника ТФ”] // Український літературний провулок. - Люблін, 2006. - Т. 6. – С. 292.
 14. Клевач Степан. Івану Дойчу : пародія // Вісник Корсуня. - 2005. - 14 квіт. - С. 19.
 15. Кононенко В. Ритми життя і мрії : [про добірку віршів І.Немченка та ін. херсонських авторів у кол. зб. “Ручьї” (1989)] // Кононенко В. Вартість життя і совісті. – Херсон : Просвіта, 1995. - С. 14-16.
 16. Кичинський А. Головний герой – пам'ять: [переможці Херсонського обласного літературного конкурсу “Вічний вогонь”] // Ленінський прапор. - 1985. - 5 листоп.
 17. Кичинський А. Ти боли, моє серце, тривогами світу : [переможці Херсонського обласного літературного конкурсу “Заспів”] // Ленінський прапор. - 1983. - 31 груд.
 18. Кичинський А. Черпай натхнення з ріки життя : [огляд віршів початківців] // Ленінський прапор. - 1975. - 20 бер.
 19. Найдюнов О.Г. Постаті митців Південної України в літературній інтерпретації Івана Немченка // Етнокультурні процеси на Півдні України в ХІХ-ХХ ст. : зб. наук. праць ІІІ Регіон. наук. конф. - Запоріжжя, 2000. - С. 152-154.
 20. Найдюнов О.Г. Іван Немченко та Василь Загороднюк – талановиті сучасні українські поети // Проблеми краєзнавства, музеєзнавства та відродження культури українського народу. – Херсон, 2002. – С. 23.
 21. Немченко І.В. : [бібліографія наук. праць] // Бібліографічний покажчик наукових праць викладачів Херсонського державного педагогічного інституту ім. Н.К.Крупської (1992-1996). - Херсон, 1997. - Вип. 2. - С. 61-63.
 22. Немченко Іван Васильович : [бібліографія літ. творів та публіцистики] // Херсонському державному педагогічному університету – 85 років! : діячі літератури і мистецтва університету (остання чверть ХХ ст. - 2002 рік). - Херсон, 2002. - С. 14-16.
 23. Немченко І. // Григорій Кочур : біобліогр. покажч. – К., 2006. – С. 410.
 24. Немченко Іван Васильович : [бібліографія наук. праць] // Херсонському державному педагогічному університету – 85 років! : каталог наукових і науково-методичних праць викладачів університету (1997-2002 роки). - Херсон, 2002. - Т.І. - С. 164-167.
 25. Новини з книгозбірні : [про книги І.Немченка «Казки мого краю» та «Акровірші весни»] // Наш вулик. - 2005. – № 2. - С. 10.
 26. Переможці конкурсу “Українське національне відродження” // Слово Просвіти. - 1997. - Ч. 10 (жовт.). - С. 3.
 27. Піддубняк В. У пошуках гартоване : [переможці Херсонського обласного літературного конкурсу “Червоний заспів”] // Ленінський прапор. - 1987. - 19 листоп.
 28. Повідомлення про присудження І.В.Немченку обласної літературної премії імені Миколи Куліша за 2007 рік – за драматичну поему «Світло надії» // Наддніпрянська правда. – 2007. - 7 груд.
 29. Повідомлення про присудження І.В.Немченку третьої премії в галузі поезії херсонського обласного літературного конкурсу «Вічний вогонь» // Ленінський прапор. - 1985. - 5 листоп.
 30. Повідомлення про присудження І.В.Немченку третьої премії в галузі прози херсонського обласного літературного конкурсу «Заспів» // Ленінський прапор. - 1983. - 31 груд.
 31. Повідомлення про присудження І.В.Немченку третьої премії в галузі прози херсонського обласного літературного конкурсу «Червоний заспів» // Ленінський прапор. - 1987. - 19

Від укладача

Черговий бібліографічний покажчик із серії “Літературне краєзнавство” присвячений творчості херсонського поета, літературознавця, краєзнавця, педагога, перекладача, добре знаного в Україні та за її межами, - Івана Васильовича Немченка і виданий до 50-річного ювілею поета.

Посібник відкривається біографічною довідкою, окремим розділом подані відомості про літературні нагороди та інші відзнаки, які отримав Іван Васильович.

Глибокий аналіз творів Івана Немченка представлений статтями науковців, письменників, викладачів вищих навчальних закладів – О.Г.Найдюнова, М.Дупляка, В.Бойченка.

Вичерпна бібліографія розкриває всі грані поетичної і наукової творчості Івана Немченка і стала результатом копійної пошукової роботи у фондах бібліотек міста та архіві письменника.

Особливості відбору та систематизації бібліографії зумовлені її рекомендаційним характером. Документи в розділах подані в алфавітному порядку заголовків.

Як і попередні випуски цієї серії, даний покажчик адресується всім, хто любить, шанує та вивчає літературу рідного краю. Маємо надію, що цей випуск сприятиме популяризації творчості Івана Немченка в бібліотеках, школах, вищих та середніх навчальних закладах міста та серед прихильників українського слова.

Відбір матеріалів закінчено в березні 2008 року.

**“Я народився під херсонською зорею
У миколаївському краї степовім”**
(біографія письменника)

Іван Васильович Немченко народився 1 травня 1958 року в селі Лиманці Снігурівського району Миколаївської області, яке стоїть на порубіжжі між двома областями – Херсонською і Миколаївською в багатодітній родині. Крім сестри Тетяни має ще двох братів – Василя та Миколу. Батько його Василь Дмитрович родом був з Херсона, а матуся Галина Федорівна з Миколаївської сторони, працювали вони в радгоспі. Як згадує сам поет, “гляну в один бік – херсонська зоря усміхається, озирнувся назад – миколаївський степ перепелино озивається”.

Життєвий шлях Івана Васильовича складався, як і в багатьох інших. Спочатку навчався в Лиманцівській початковій школі (Миколаївської області у 1965-1969 рр.), потім у Кіровській середній школі (уже Херсонської області, у 1969-1975 рр.). По закінченні школи Іван Немченко “вирушив підкоряти наукові вершини” до Херсонського державного педагогічного інституту ім. Н.К.Крупської на філологічний факультет, який з відзнакою закінчив у 1979 році. Після військової служби (в Молдові та Миколаєві) 1980 року Іван Немченко став викладачем у Херсонському державному педагогічному інституті, де працює і дотепер (сьогодні це Херсонський державний університет).

З початку 80-х рр. розпочалося активне літературне життя: багато пише (має близько 180 наукових і методичних публікацій з проблем літературознавства) та друкується в альманахах і антологіях “Струмки”, “Нам пора для України жить”, “Степ”, “Константи”, “Самоцвіти”, “Вишиванка”, “Весела Січ”, “Нескінченний діалог”, “Черкаські усмішки”, “Голос Батьківщини”, збірниках “Отчий край”, “З Україною в серці”, “Південний архів”, “Громадянський пафос української літератури”, у журналах “Слово і час”, “Визвольний шлях”, “Березіль”, “Сільські обрії”, “Вивчаємо українську мову та літературу”, “Ірина”, “Дзвіночок”, “Народна творчість та етнографія”, “Печатное слово”, у газетах “Новий день”, “Літературна Україна”, “Кримська світлиця”, “Літературний Львів”, “Молодь Черкащини”, “Нова доба”. “Корсунчанка”, “Надросся”, “Вісник Городищини”, “Корсунь”, “Вісник Корсуня”, “Степова Україна”, “Голос Таврії”, “Український південь”, “Херсонський вісник”, “Наддніпрянська правда”, “Джерела”. “Слава праці”, “Кафедра”, “Семафор”, “Наш край”, “Поступ” та ін., в закордонних україномовних часописах: “Народна воля” (Скрантон, США), “Визвольний шлях” (Англія-Україна: Лондон-Київ), річнику “Український літературний провулок” (Люблін, Польща). Він автор посібників і підручників з літератури рідного краю, української діаспорної літератури, автор та співавтор монографій та багатьох поетичних збірників. Окремі публікації подавались під літературними псевдонімами: *Іван Не, Іван Олійник, Іван Дойч, Іван Івлянин, Антін Гулецький, Ант Інгулецький, Іван Німчуган*.

У листопаді 1989 року захистив кандидатську дисертацію при Київському державному педагогічному інституті ім. О.М.Горького зі спеціальності “Українська література” з теми “Творчість Дніпрові Чайки (Л.О.Василевської) в контексті українського літературного процесу початку ХХ ст.”.

Сьогодні І.В.Немченко – кандидат філологічних наук, доцент кафедри українського літературознавства ХДУ, завідувач міжкафедральної наукової лабораторії “Українська література в англомовному світі”, член науково-творчої міжкафедральної лабораторії “Творча спадщина Миколи Куліша”, літконсультант Літературної студії ім. Василя

89. Тема подвижництва у поезії Яра Славутича // Херсонський збірник : до 80-річчя Яра Славутича / упор. А. Крат. – Київ – Херсон, 1998. – С. 64–72.
90. Уроки літератури рідного краю // Естетика педагогічної творчості : пос. для вчителя / за ред. Н.І.Бутенко. – К., 1995. – С. 46-48.
91. Херсонські сторінки життя Дніпрові Чайки //Південний архів: зб. наук. праць. – 1993. - № 1. – С. 44-55.
92. Хрестоматійні поезії Євгена Маланюка // Печатное слово. - 2005. - № 4. - С. 34-43.
93. Художній світ Валерія Кулика // Сучасний погляд на літературу : наук. зб. - К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. - Вип. 9. - С. 73-91.
94. Художня специфіка лірики Олени Теліги // Південний архів: Філол. науки: зб. наук. праць. – 2001. – Вип. ІХ. – С. 275- 280.
95. Художня специфіка фронтової лірики Євгена Фоміна / у співав. з Т. Кучерявенко // Південний архів: Філол. науки: зб. наук. праць. – 2000. – Вип. VIII. – С. 16–19.
96. Шевченківська тема в поетичній творчості Яра Славутича // З Україною в серці : зб. – Херсон, 1996. – С. 62-70.
97. Шевченківські мотиви у творчості Андрія Легота // Визвольний шлях. – 2001. – № 3. – С. 89–96.
98. Шевченко в творчості Миколи Чернявського // Творчі обрії Миколи Чернявського : зб. статей. – Херсон, 1998. – С. 12–15.
99. “Щасливий той, що в серці сонце має...” // Василенко Микола. Жменя дощу. – Херсон, 1999. – С. 3–4 ; Кримська світлиця. – 1999. - № 10 (листоп.)
100. Щоб колосились зерна перемоги : [до 95-річчя від дня нар. поетки-борця Олени Теліги] / у співавт. з Г.В.Немченко // Визвольний шлях. – 2001. – № 7. – С. 56–68

VI. Про І.В. Немченка та його творчість

1. Акрівірші весни // Вісник Корсуня. - 2005. - 24 бер. - С. 10-11.
2. Біографічна довідка, портрет // Ленінський прапор. - 1983. - 22 жовт.
3. Біографічна довідка, портрет // Літературний Львів. - 1995. - № 3 (лют.). - С. 5.
4. Біографічна довідка, портрет //Молодь Черкащини. -1990. - 30 квіт. - 6 трав. (№ 18). - С.8.
5. Біографічна довідка, портрет // Самоцвіти : вірші педагогів України : у 2 книгах. – К. : Молодь, 1996. – Кн. 2. – С. 30.
6. Біографічна довідка , портрет // Таврія поетична : альманах. – Херсон : Айлант, 2006. – С. 173-174.
7. Бойченко Валерій. Українська квітка нашого земляка : [про книгу І.Немченка «Квітка України»] // Український південь. - 2005. - № 35. - С. 7-8.
8. Брусилова А. Письменники поповнили лави лауреатів // Голос України. – 2008. – 26 лют.
9. Запорожець В. Під “назадницьким” прапором?.. : Точка зору : [про вірш І.Немченка “Комуністові ліпше...” та ін. сатиричні публікації в газеті “Степова Україна”] // Наддніпрянська правда. - 1994. - 30 серп.
10. Каляка М.М. Немченко Іван Васильович (1958) // Каляка М.М. Шевченко і Херсонщина : довідник. - 2-е вид. – Херсон : Айлант, 1999. - С. 55 - 56.
11. Карабович Т. Акрівірші про нас: [про акривірші І.Немченка] // Український літературний провулок. - Люблін, 2005. - Т. 5. - С. 306-307.
12. Карабович Т. «Вісник» з Херсона про Остапа Лапського : [про публікації І.Немченка у

67. Поезія херсонської сторони // Вежі та вітрила : поезія Херсонщини кінця ХХ – поч. ХХІ ст. – Херсон : Наддніпряночка, 2007. - Т. 1. - С. 5-22.
68. Поетика сюрреалізму у творчості В.Стуса / у співавт. з Т.Цілинко // Південний архів : Філол. науки: зб. наук. праць. – 2002. – Вип. ХІХ. – С. 73–75.
69. Поетична особистість українського правдоносця: [рец. на кн. : Скорина Л.В. Звитяга слова, роздумів і діла : поезія Яра Славутича. – Черкаси, 2007. – 311 с.] // Вісник Таврійської фундації (ОВУД). – 2007. – Вип. 4. - С. 282-285.
70. Поетичний світ Миколи Василенка // Микола Василенко : літ. розвідки, бібліогр. нариси. – Херсон, 1996. – С. 7-16.
71. Поетичний символ України : [до 135-річчя Лесі Українки] // Елінг: літ. альманах. – 2007. - Вип. 6-7. – С. 1-2.
72. Поетичні обрії Анатолія Бахути // Південний архів: зб. наук. праць. – 1995. - № 5. – С. 50-57.
73. Політична і просвітницька діяльність Миколи Чернявського на Херсонщині // Степова Україна. – 1994. – 17 черв. (№ 1).
74. Постать Бориса Грінченка в художній і мемуарній літературі // Борис Грінченко : літ. розвідки, бібліогр. нариси. – Херсон, 1999. – С. 30 – 37.
75. Постать Миколи Чернявського в художній літературі // Микола Чернявський : літ. розвідки, бібліогр. нариси. – Херсон, 1998. – С. 36 – 43.
76. Проза і поезія Дніпрові Чайки // Дніпрова Чайка : літ. розвідки, бібліогр. нариси. – Херсон, 1996. – С. 7-28.
77. Промінчик надії в тенетах самотності // Вісник Таврійської фундації (ОВУД). - 2007. – Вип.4. – С. 289-296; 297-301. – В змісті також : «Кров Сірка і Мамає в наших жилах тече».
78. Пропагувала українство, як могла: [літ. і просв. діяльність Дніпрові Чайки] // Історія “Просвіти” Херсонщини. – Херсон : Просвіта, 2001. – Т. 4. – С. 99–103.
79. Рецензії [рец. на навч. посіб. на допомогу нац. школі : Кравчук В. Патріотичні мотиви у творчості Яра Славутича. – Тернопіль, 1998. – 48 с.] // Вісник Таврійської фундації (ОВУД). - 2005. - Вип. 1. - С. 154-157.
80. Розгулявся в душі весняний паводок...: [рец. на кн.: В. Нікітенко. Дві вдови. - Черкаси: Відлуння - Плюс, 2002. - 64 с.] // Визвольний шлях. - 2003. - № 2. - С. 114-115.
81. Роль художньої спадщини Т.Бурдуляка в духовному розвитку особистості // Художня література у духовному розвитку особистості : зб. – Чернігів, 1993. – Ч. 2. – С. 47-51.
82. Роман Василя Барки “Жовтий князь” // Печатное слово. - 2005. - № 3. - С. 43-45.
83. Світ дитинства у драматургії М.Куліша // Микола Куліш : літ. розвідки, бібліогр. нариси. - Херсон, 2003. - С. 18-26.
84. Світає світ мій у духмянім слові : [про лірику Валерія Кулика] // Поезія любові та краси : бібліогр. посіб. – Херсон, 1998. – С. 9-14.
85. Серцем до землі; Поетичний світ Василя Загороднюка // Прози життя Василя Загороднюка : бібліогр. покажчик. - Херсон, 2006. - С. 2-3 ; 4-14.
86. Співець людської доброти // Історія “Просвіти” Херсонщини. – Херсон : Просвіта, 2001.- Т. 1. – С. 89–96.
87. Спогади Яра Славутича про більшовицьке свавілля 1930-х років // Херсонський збірник : до 80-річчя Яра Славутича / упор. А.Крат. – Київ – Херсон, 1998. – С. 131–137.
88. «Так струнко щогла височіє...» : [морські мотиви в поезії В.Загороднюка] // Елінг : літ. альманах. - 2005. - Вип. 4-5. - С. 46-50.

Вишваного при ХДУ. Керує науковою роботою студентів, зокрема проблемною групою “Поетика творів письменників діаспори і Херсонщини”, курсовими, бакалаврськими, дипломними роботами, магістерськими дисертаціями. Постійно виконує обов’язки куратора. Бере участь у науковій і організаційній роботі по лінії Малої академії наук України.

Він палкий пропагандист української культури в Таврії: його діяльність у патріотичних організаціях (Народний рух, “Просвіта”, Конгрес української інтелігенції, товариство “Україна”), посада головного редактора “Вісника Таврійської фундації” свідчать про суспільну активність і громадянську позицію. Брав участь у Міжнародних наукових конференціях до 100-річчя Є.Маланюка (1997), “Краєзнавство і туризм: освіта, виховання, стиль життя” (2000), “ХХ століття у дзеркалі літератури та культури” (2001), “Функціонування мовних одиниць у художньому і публіцистичному мовленні” (2001), Міжнародних театральних симпозиумах та ін. Організував Всеукраїнські, обласні та університетські наукові конференції “Поетика художнього тексту”, “Празька поетична школа”, до 95-річчя та 100-річчя Івана Багряного, до 150-річчя Д.Марковича (спільно з Г.Немченко), до 130-річчя та 140-річчя М. Чернявського, до ювілеїв П.Калнишевського, Т.Шевченка, І.Франка, В.Винниченка, Дніпрові Чайки, У.Самчука, Олега Ольжича, Р.Шухевича, Яра Славутича.

Іван Немченко має понад 500 опублікованих поезій, оповідань, казок, нарисів, заміток та ін.Окремими книгами вийшли 7 збірок поезій: “Засніженість” (1996), “Мамине сонечко” (1996), “Тече Інгулець” (1997), “Літописання дива” (2003), “Акровірші весни” (2004), “Квітка України” (2005), “Корсунські світанки” (2007) та 3 книги прози “Казка про Чайку Дніпрову” (1998), “Казки мого краю” (2004), “Військова хитрість” (2007), а також драматична поема “Світло надії” (2007), яка удостоєна обласної літературної премії ім. М.Куліша за 2007 рік.

Іван Немченко – людина вродженого таланту, полум’яного серця, тонкого гумору. Його поезія – це роздуми над побаченим, пережитим, у них – віра в себе, у свій народ. Його твори – для тих читачів, у серцях яких святиня – рідна мова, національна ідея, батьківщина. У різних життєвих ситуаціях поет залишається вірним громадянській позиції переконаного патріота й правдолюбця: говорити відверто, щиро.

Наталія Попова, завідувача відділу довідково-бібліографічного та інформаційного обслуговування ОБЮ ім. Б.Лавренюва

Літературні та інші відзнаки

- 1983 р.** - Третя премія в галузі поезії Херсонського обласного літературного конкурсу “Заспів”
- 1985 р.** - Третя премія в галузі поезії Херсонського обласного літературного конкурсу “Вічний вогонь”
- 1987 р.** - Третя премія в галузі прози Херсонського обласного літературного конкурсу “Червоний заспів”
- 1997 р.** – Заохочувальна премія Всеукраїнського літературного конкурсу “Українське національне відродження” (Київ)
- 2001 р.** - Диплом Всеукраїнського літературного конкурсу “Байка-2001” (Запоріжжя)
- 2004 р.** – Диплом переможця в номінації “Поезія” літературного конкурсу ім. Богдани

Світлик (Київ)

- 2007 р. - Обласна літературна премія ім. М.Куліша за драматичну поему "Світло надії"
2003 р. – Грамота "За вагомий внесок у справу українського національного відродження та сприяння в розвитку української культури і самовіддану працю на теренах духовного зміцнення українського народу" (до 135 річчя Всеукраїнського товариства "Просвіта" ім. Т.Г.Шевченка)
2005 р. - Грамота Всеукраїнського товариства "Просвіта" ім. Т.Г. Шевченка у зв'язку зі 100-річчям Херсонської організації "Просвіти" (Київ)

Постаті митців Південної України в літературній інтерпретації Івана Немченка

Культурне життя південноукраїнського регіону й у минулому, і нині відзначається неабияким багатоманіттям, тож не раз ставало об'єктом дослідження як науковців, так і письменників. Адже це край Миколи Аркаса і Дмитра Марковича, Миколи Чернявського й Дніпрові Чайки, Миколи Куліша й Івана Дніпровського, Спиридона Черкасенка й Трохима Зінківського, Сави Божка і Євгена Маланюка, Яра Славутича і Якова Баша, Юхима Михайлова й Михайла Жука... Тож не випадково про цих та інших митців-південців веде мову в своїх віршах, оповіданнях, картинах, казках один з сучасних херсонських авторів Іван Васильович Немченко (нар. 1958 р.). Його перу належать чотири збірки поезій і прози "Засніженість", "Мамине сонечко", "Тече Інгулець", "Казка про Дніпрову Чайку" та численні публікації в альманахах, журналах, газетах України.

За родом своєї діяльності - педагогічної, наукової, просвітницької, літературної - І.Немченкові довелося побувати в багатьох кутках нашого регіону - від Одещини до запорізьких і донецьких степів, від Кіровоградщини до Криму. Це послужило імпульсом для написання багатьох творів про наш український Південь.

Звісно ж, зриси на порубіжжі між Миколаївщиною і Херсонщиною, автор насамперед пише про свою "малу батьківщину" та її прикмети. Де б не був, він завжди повертається на круги своя: "Спішу до тебе здалека і зблизька, Моя співуча степова коліско" ("Це - Україна"). Про рідні краї оповідають його твори "Я світ побачив...", "У теплій зливі Миколаїв тоне...", "Тернівка", "Лимане, розкажи мені...", "Тече Інгулець", "Над Івлею, над річкою...", "За літописом", "У Херсоні запахло барвінком і рUTOю...", "В порту", "Херсонське небо дзвонкове..." та ін. У "Казці про Степ і Море та їх діточок названих" письменник пропонує феєричну версію про походження "братів" Херсона та Миколаєва і їх "сестрички-чепурушки" Одеси.

Про митців, пов'язаних з цими південноукраїнськими містами, як і з Олешками (Цюрупинськом), Каховкою, Очаковом, Олександрівськом (Запоріжжям) та ін., І.Немченко веде мову в творах "Марковичеві зерна", "Скорбота Софії Русової", "Освідчення Теофана Василевського", "На шанування Б. Грінченка", "Чорний гість М. Чернявського", "Тюремні звізди, або Останнє Різдво Миколи Чернявського", "Куліші", "Борисові Лавреньову" та ін.

У віршованому нарисі "Марковичеві зерна" йдеться про визначного юриста, кооператора і письменника, діяча УНР, що "взяв з собою Кобзаря крилатість, Марка Вовчка зажуриність і гнів, Кониського співанку молитовну та Опанаса думу невгамовну"[1]. Автор акцентує на заслугах Дмитра Васильовича перед національною культурою і насамперед репрезентує його як діяча-південця, редактора й упорядника альманахів, просвітника,

42-48.

45. Матеріали до лекції «Поезія Василя Загороднюка» // Печатное слово. – 2007. - №1. – С. 6-16.
46. Матеріали до лекції «Поезія Миколи Братана» // Печатное слово. – 2007. - № 3. – С. 3-10.
47. Метрика поезій Дніпрові Чайки // Південний архів: Філол. науки: зб. наук. праць. – 2002. – Вип. XIX. – С. 93–98.
48. Метрика та строфіка Яра Славутича // Поетика Яра Славутича / упор. І. Лопушинський. – Київ -Херсон, 1999. – С. 33 -56.
49. Микола Чернявський : дорога на Голгофу / у співавт. з Л.Єлісеєвою // Новий день. – 1992. – 5 грудня
50. Мова поезій шістдесятників (традиції і новаторство) / у співав. з Т.Цілінко // Південний архів : Філол. науки: зб. наук. праць. – 2002. – Вип. XV. – С. 211-212.
51. "Моя Україна зовсім не моя..." : [рец. на кн: Карабович Т. Вибрані поезії.- Білосток : PRYMAT, 2001. - 321 с.] // Визвольний шлях. - 2003. - № 7. - С. 122-127.
52. Мудрець із серцем юначим : [до 80-річчя від дня нар. Остапа Лапського] // Український літературний провулок. - Люблін, 2007. - Т. 7. - С. 205-213.
53. «Нам пора для України жити!» : хрестоматійна лірика І.Франка // Печатное слово. - 2006. № 4. - С. 13-22.
54. Незабутня квітка літературного Причорномор'я : [до 115-річчя з часу виходу херсонського белетристичного збірника «Степ»] // Херсонский библиофил : 2000-2002 гг. - Херсон, 2005. - Вип. 1. - С. 11-21.
55. Нехай же не буде між нами раба...: [огляд поетичних публікацій на сторінках херсонської періодики 1917 року] // Константи. – 1999. – № 2. – С. 119-123.
56. Нобелівської премії не дочекався.. : [творче обличчя Тодося Осьмачки] // Південний архів : Філол. науки: зб. наук. праць. – 2001. – Вип. XIII. – С. 122-130.
57. Образ Холмської України в поетичній збірці "Вологість землі" Тадея Карабовича // Південний архів: Філол. науки: зб. наук. праць. - 2004.- Вип. XXVII. - С. 19-23.
58. Обрії дитячої поезії Анатолія Крата // Анатолій Крат : біобібліогр. покажч. – Херсон, 2006. – С. 14-22.
59. Огляд лірики та ліро-епосу Тадея Карабовича // Український літературний провулок. – Люблін, 2005. - Т. 5. - С. 276-286.
60. Опальний прокурор, невгодний письменник : [до 145-річчя з дня нар. херсонськ. письмен. Дмитра Марковича] // Новий день. - 1993. - 30 жовт.
61. Особливості генетичної характеристики у повісті І.Франка "Для домашнього огнища" / у співав. з Т.Щетиною // Південний архів: Філол. науки: зб. наук. праць. – 2001. – Вип. XI. – С. 94–96.
62. Очна ставка з совістю : [про М.Василенка] // Степова Україна. – 1994. – № 8.
63. Пам'яті вченого : [П.Хропка] / у співавт. з Г.В.Немченко // Кафедра. - 2003. - № 2 (лют.).
64. Пісня над прірвою : [ювіл. конф. до 100-річчя Івана Багряного] // Університетська панорама. - 2006. - № 9.
65. Повернемо забуті імена : [пропозиції] // Ленінський прапор. - 1990. - 7 лип.
66. Поезія людяності : [про лірику А.Кичинського] // Висока хвиля в серце заплива... : поетичний світ Анатолія Кичинського : бібліогр. посібник. – Херсон : Просвіта, 2000. – С. 13–19.

2003. - № 4. - С. 58-62.
22. Драматичні казки Дніпрової Чайки // Степ. - 2004. - № 13. - С. 244-255.
 23. Євген Фомін як дитячий письменник // Євген Фомін : бібліобіогр. покажч. - Херсон, 2002. - С. 18-34.
 24. Жанрова й тематична палітра поетичного ужинку Миколи Братана // Микола Братан : рек. бібліогр. покажч. - Херсон, 2007. - С. 6-18.
 25. Живе свідчення історії : [про Яра Славутича] // Степова Україна. - 1996. - № 1.
 26. З багатьох любовей невмирущу вибрав : [про поета Остапа Лапського] // Вісник Таврійської фундації (ОВУД). - 2007. - Вип. 3. - С. 177-186.
 27. З відкритою душею : [про щоден. одкровення Миколи Василенка] // Василенко М. Курай для пожежі : у 2 т. : щоден. записи 1970-1985 рр. - К. - Херсон : Просвіта, 2007. - С. 5-7.
 28. З любов'ю до дітей: [наук.-пізнав. нариси та казки Дніпрової Чайки] // Степ. - 2007. - № 15. - С. 22-28.
 29. Звукова організація поетичної мови Дніпрової Чайки // Південний архів : Філол. науки : зб. наук. праць. - 2002. - Вип. XV. - С. 198-201.
 30. Звукова організація поетичної мови Івана Дніпровського // Південний архів: Філол. науки: зб. наук. праць. - 2000. - Вип. VIII. - С. 10-15.
 31. Здобутки і втрати Теофана Василевського // Історія "Просвіти" Херсонщини. - Херсон : Просвіта, 2001. - Т. 1. - С. 72-83.
 32. "І кожна рима, як свячений ніж..." : [із спостережень над поезіями Є.Маланюка] // Визвольний шлях. - 2002. - № 4. - С. 97-106 ; № 5. - С. 110-124.
 33. Іван Карпенко-Карий /у співавт. з Г.В.Немченко // Джерела. - 2001. - № 7. - С. 11
 34. Із спостережень над текстами Тадея Карабовича // Південний архів : Філол. науки : зб. наук. праць. - 2003. - Вип. XXI. - С. 177-180.
 35. Коли відкривається квітка : [про поет. дебют Олесі Кузьменко] // Светофор. - 1999. - 28 жовт. (№ 43); Слава праці. - 2000. - 19 лют.
 36. Кризь морок, битви, тюрми і наруги... : [життєвий і поетичний розгін Андрія Ворушила-Легота] // Визвольний шлях. - 2001. - № 12. - С. 81-100 ; 2002. - № 1. - С. 82-96.
 37. Лейтмотив України в романі В.Винниченка «Слово за тобою, Сталіне!» // Вісник Таврійської фундації (ОВУД). - 2006. - Вип. 2. - С. 155-175; 280-292; 293-297. - В змісті також : Контури українського літературного простору в сучасній Польщі ; "І щоб останній промінь світла мене за працю застав".
 38. Лірика Яра Славутича як об'єкт краєзнавчого дослідження в школі // Краєзнавство і туризм : освіта, виховання, стиль життя : мат. II Міжнар. наук. конф. - К., 2000. - С. 218-222.
 39. Література українського зарубіжжя : [про Яра Славутича] // Джерела. - 1995. - № 20 - 22 (трав.). - С. 12-13.
 40. Любити людину // Дунаєв Анатолій. Два серця. - К. -Херсон : Просвіта, 2005. - С. 3.
 41. Любові ненаситної скарби : [до 100-річчя від дня нар. Наталі Лівницької-Холодної] /у співавт. з Г.В.Немченко // Визвольний шлях. - 2002. - № 12. - С. 85-97.
 42. Матеріали до лекції "Життя і творчість Андрія Легота" // Печатное слово. - 2004. - № 1. - С. 82-91.
 43. Матеріали до лекції "Поезія Валерія Кулика" // Печатное слово. - 2003. - № 5. - С. 53-62.
 44. Матеріали до лекції "Поезія Тадея Карабовича" // Печатное слово. - 2003. - № 3. - С.

палкого українофіла: "І скрізь, де б не трудився без спочиву, і досі слід його не заросте: Там колосилася одеська "Нива", Там радо гомонів херсонський "Степ", Там гідність невмирущо процвітала..."[2]. Цей подвижник зі слов'янського роду Марковичів "душі своєї диво-самоцвіти" щедро розсипав по наших краях, "умів за правду непохитно стати і друга у біді порятувати", а тому й нині його "зерна чарівні" проростають по всій Україні - "єднають нас в одній міцній родині, якій ніякі лиха не страшні". Пам'ять про нього, як і про його соратників по діяльності в Одесі, Херсоні, Катеринодарі, лишилась немеркнутою.

У вірші "Освідчення Теофана Василевського" відтворюється епізод з далекого травня 1885 року, коли популярний тоді херсонський письменник-публіцист, що виступав під псевдонімом Софрон Круть, під час поїздки з Херсона до Олешок у гості до Софії Русової та її гуртківців зізнався в своєму коханні до початкуючої поетеси Людмили Березіної, що обере собі гучне літературне імення Дніпрової Чайки. Ніжно й щиро звучать слова цього легендарного учасника балканських подій 1870-х р.р., досвідченого й вольового чоловіка, звернені до тендітної молододі вчительки, що стала на шлях співачки народної неволі. "Чаїночко, проміннячко ясне, Чому не хочеш слухати мене? Поглянь мені у вічі, там на дні сховалися думки мої сумні. Заглянь мені до серця: в нім лиш ти - собою затулила всі світи"[3]. Теофан Олександрович, звертаючись до коханої, пропонує їй пліч-о-пліч пройти по життю, яке сповнене і гіркоти й чарівливості: "Подай мені тремтливe рученя, Я поведу тебе у казку дня і в ночі солов'їну таїну..." Любов окрилює героїв, дарує їм надію на здійснення мрій, зосібна і в літературно-мистецькій царині: "Там Чаєчка Дніпрова заспіва - І Бог благословить її слова"[5].

Ця ж тема розробляється І. Немченком і в інших творах. Так, у "Казці про Чайку Дніпрову" він переплітає інтимну лінію з громадянською діяльністю цих обдарованих митців, доля яких склалась досить драматично. Вдаючись до показу казкових ситуацій і картин, відтінює внутрішній світ героїв, мотивує ті чи інші їхні вчинки. Після смерті свого чоловіка Орла, що втратив свої крила, зрадивши собі самому, Чайка лишається вірною своєму виборові. Вона віддає своє серце і пісні уярмленому народові: "Махнула крилами Чайка Дніпрова і полетіла знову до людей, їхні печальні думки розганяти, теплом свого серця зігрівати.

Кажуть, вона й нині нашим краєм літає. Як почує десь лихо чи горе, там її спів лунає" [6].

До когорти таких подвижників належать і герої "Казки про Стуса", "Казки про чарівного Музику та царівну Червону Руту", які продовжують утверджувати в житті і в мистецтві високі ідеали краси, добра і справедливості.

У двох творах "Монолог Василя Вишиваного-Габсбурга" та "Казка про Василя Вишиваного, Симона Сміливого та Україну Чорнобриву" херсонський письменник звертається до світлого образу відомого борця за волю нашого краю, автора поетичної збірки "Минають дні..."(1921), виданої у Відні, Вільгельма фон Габсбурга-Льотрінгена. Як відомо, цей спадкоємець австро-угорського престолу настільки полюбив українців, їх мову і звичаї, що присвятив цій благословенній і багатостраждальній землі свій військовий і політичний досвід, літературний хист. Це врешті призвело до полювання на нього з боку радянських спецслужб, що завершилось викраденням з Відня і перевезенням до Київської тюрми, де співець-патріот і помер 1948 року. У першому з названих творів І.Немченко закарбовує останні години життя Василя Вишиваного, зіткані зі споминів про "рейди-перегони від Львова аж до білого Херсона", про стрільців "одважні лиця", про побратимів по

боротьбі - Симона Петлюру, Михайла Грушевського, Володимира Кедровського, Євгена Коновальця. Лейтмотивний повтор "Я помираю в Києві..." передає парадоксальність ситуації: героя "в могилу заганяють" в самому серці землі, яка стала йому другою вітчизною і заради добробуту якої він стільки віддав зусиль. Але це для нього і віха: "однині залишусь я навіки в Україні". Вже ніхто мертвого не розлучить з нею.

Подібна думка пронизує і згадану "Казку про Василя Вишиваного...", хоча в ній автор вдається до фантастики в дусі фольклору. Його міфологізовані Габсбург і Петлюра мають зійтись у лицарському герці за право бути коханим красуні України Чорнобривої, ув'язненої у вежі. Проте заради звільнення обранці вони стають не супротивниками, а спільниками-побратимами, які можуть здолати будь-які перешкоди. Герої виступають у творі, згідно з народнопоетичними традиціями, у гіперболізованому плані подаються їхні самохарактеристики: "Я лицар Василь, зовусь Вишиваний. Ламаю усі найміцніші кайдани"; "Я лицар Симон. Прозиваюсь Петлюра. Ламаю найвищі ворожі мур"[7]. І хоча визволена цими та іншими витязями Україна Чорнобрива згодом знову потрапила в полон, але традиції підступно знищених "червоними вісниками смерті" лицарів-побратимів відродились у народі й забезпечили свято волі та злагоди.

Є в доробку І.Немченка кілька поезій, присвячених херсонському письменникові-просвітникові, керівникові місцевої організації "Українська хата" М.Ф.Чернявському, розстріляному енкаведистами в січні 1938 року. Це вірші різної проблематики і звучання, але в кожному з них бринить захоплення цією світлою постаттю в історії національного відродження українського Півдня.

У творі "Тюремні звізди..." письменник відображає останнє в житті М.Чернявського Різдвяне свято, зустрінуте в херсонській тюрмі. Співець-гуманіст зустрічає його молитвою, зверненою до Христа: "О світе ясний і непогасний! О мій Ісусе, о нещасливий! Хоча з любові та серед крові Ти народився всім нам на диво..."[8]. Микола Федорович приречений на смерть, як і інші в'язні в "кошкульках темних". Але духу митця не зломлено, бо живі душі катам не вбити. Пам'ять про ці палаючі серця не погасне.

Вірш "Чорний гість М.Чернявського" - це фантазія на теми повісті письменника "Душа поета", що за своїм ідейним звучанням суголосна новелі "Інтермецо" М.Коцюбинського.

За мотивами п'єси М.Куліша "97", присвяченої голодоморові на Україні 1921-1922 р.р., І.Немченко написав твір "Сніданок комунара", де прагне проникнути у світ болів і переживань персонажів "українського Шекспіра".

Чимало творів І.Немченка присвячено митцям-сучасникам "Володимир Пузиренко", "Валентина Наумич", "Анатолієві Крату", "Миколі Василенку", "Яр Славутич", "Анатолієві Кичинському", "Марині Гурман", "Критикові Владиславові Кононенку", "Ігореві Проценку", "Василеві Загороднюку, навічно закоханому в поезію Антонича", "Олегові Олексюку та його чистокриничанам", "Ярославу Онуферкові" та ін.

Письменник з Херсона прагне йти в ногу з часом, відкривати в собі й оточенні притлумлені зерна людяності і добра, щирості й природності. Як відзначає він в одному зі своїх віршів, "молимося Богу ми, Щоб звільнив від бруду, Від чуття злостивого, Духовної ліні, Вчинку нечестивого, Ницого стремління. І вчимося досвіду, Як на світі жити, У весні і осені, У зимі і літа"[9].

V. Літературно-критичні статті про українських письменників

1. А мій дух – він буде жити : [земні і небесні терени поета-філософа Миколи Чернявського] //Микола Чернявський : літ. розвідки, бібліограф. нариси. – Херсон, 1998. - С. 5-17 ; Музей і ХХІ сторіччя : зб. наук. пр. – Херсон, 2000. – С. 50-55.
2. Багатогранність творення образу України в драматичній повісті Івана Багряного "Морітурі" // Печатное слово. - 2006. - № 3. - С. 23-27.
3. Василенко Микола Олександрович // Енциклопедія сучасної України. – К., 2005. – Т.4. - С. 108-109.
4. Вдалих дебют : [рец. на книгу прози В.Нікітенка] //Надросся. - 2002. - 9 жовт.
5. Вивчення поеми Ахундова "На смерть Пушкіна" у вузі // Південний архів : Філол. науки : зб. наук. пр. – 1999. – Вип. I-II. - С. 128-136.
6. Вистежуючи іскру добра : [Д.Маркович] //Слово і час. – 1993. - № 11. – С. 17-21.
7. Вивчення творчості Сави Божка в 7 класі середньої школи на Херсонщині // З Україною в серці : зб. - Херсон, 1996. - С.110-114.
8. Вийдемо до сонця з темних мурів... : [огляд поетичного доробку Івана Багряного] // Визвольний шлях. – 2001. – № 10. – С. 93-107 ; № 11. – С. 86-100.
9. Від Сяну до Дону засіли амеби... : [патріотичний пафос поезії Василя Пачовського] // Визвольний шлях. - 2002. - № 9. - С. 89-103.
10. Відвага і вогонь самопосягати : [про Олега Ольжича] //Степова Україна. – 1995. - № 1 (січ.).
11. Він був поглинутий рікою забуття...:[про укр. поета Т.Осьмачку] / у співавт. з Г.В.Немченко // Вивчаємо українську мову та літературу. - 2004. - № 3. - С. 12-13
12. Вірити в казку, якої нема : [про поезію Олесі Кузьменко] // Кузьменко Олеся. Білий вальс : поезії. - Херсон, 2005. - С. 2.
13. "Встає цитаделя духа" : героїчна доміанта в долі й творчості поетів-оунівців // Визвольний шлях. – 2000. – № 2. – С. 57–63.
14. Гуманістична доміанта в оповіданнях Б.Грінченка "Каторжна" та "Дзвоник" //Печатное слово. - 2005. - № 2. - С. 61-64.
15. Діяльність УПА в поетичній інтерпретації Яра Славутича // Визвольний шлях. – 2000. – № 8. – С. 43–47.
16. Дмитро Маркович і херсонський белетристичний збірник "Степ" (1986) // Константи. – 1997. – № 2. – С. 15–20.
17. Дніпрова Чайка і народна творчість // Народна творчість та етнографія. - 1991. - № 2. - С. 70-77.
18. Дніпрова Чайка як драматург // Південний архів : Філол. науки : зб. наук. пр. - 2003. - Вип. XXIII. – С. 278-284.
19. До проблеми дослідження діаспори : [про діяльність наукової лабораторії "Українська література в англомовному світі"] /у співав. з Н.Д.Чухонцевою // Вісник Таврійської фундації (ОВУД). - 2005. - Вип.1. - С. 78-103, 133-136, 165-186. – В змісті також : Обличчям до сонця: Микола Василенко та його здобутки ; Поетичні заповіді Андрія Легота.
20. До проблеми дослідження драматургії Івана Багряного : [художня своєрідність комедії-сатири "Генерал"] // Південний архів : Філол. науки : зб. наук. праць. – 2005. – Вип. XXIX. - С. 76-80.
21. Дослідження з українського літературознавства в системі МАН // Печатное слово. -

8. Відкриття України ; У галереї безсмертних : вірші, замість автобіографії // Вишиванка : літ.- худ. зб. – 2007. – Перше число. - С. 12-14, 26-30.
9. Втомився ; Колискова для Аннички : вірші // Літературна Україна. – 1997. – 15 трав.
10. Град Ярослава // Вісник Корсуня. - 2005. - 21 квіт. - С. 3.
11. День захисту дітей : вірш // Ручьї : стихи. – Симферополь : Таврия, 1989. – С. 87.
12. З циклу «Шевченко живий» : вірші, акровірші :[I. Апостол українства ; II. Наш Тарас ; III. Євангеліє від Кобзаря ; IV. Біля Шевченкового пам'ятника в Херсоні ; V. Шевченко молиться Христові ; VI. Шевченкова мова] // Елінг: літ альманах. - 2004. - Вип. 3. - С. 26-28.
13. Казка про Василя Вишиваного, Симона Сміливого та Україну Чорнобриву // Дзвіночок. - 2000. - № 5-6. - С. 8-9 ; № 7-8. - С. 6-7 ; № 9-10. - С. 10.
14. Маринка // Елінг : літ. альманах. - 2005. - Вип. 4-5. - С. 62.
15. На вшанування Бориса Грінченка : вірші // Український південь. - 2005. - № 35. - С. 7-8.
16. Навіки разом // Весела Січ. - 2006. - № 2. - С. 65.
17. Наукове життя філологів ("Що там у філологів?") // Джерела. - 2001. - 11 квіт. (№ 7).
18. Неслухняні учні : вірш // Джерела. - 2001. - 28 бер. (№ 6).
19. Одвічна пісня // Вісник Корсуня. - 2006. - 16 лют. - С. 7 ; Корсунь. - 2004. - 7 трав.
20. Патріоти напоказ : вірш // Черкаські усмішки : пілотний проект /Черкаський конкурс усмішок на призи Павла Глазового. - Черкаси, 2004. - С. 14.
21. Пливем рікою долі // Народна Воля (США). - 2005. - 11 серп.
22. Поезорецепт для пана Остапа // Український літературний провулок. - 2006. - Т. 6. - С. 11.
23. Поетові Тадею Карабовичеві; Іван Златокудр; Юрій Гаврилюк; Мілі Лучак; Іван Кирилюк : акровірші // Український літературний провулок. - 2004. - Т. 4. - С. 134-135.
24. Слово Вічного Вогню // Ручьї : стихи. – Симферополь : Таврия, 1989. – С. 88.
25. Сніданок комунара : вірш // Степ. - 1992. - № 2. - С.10.
26. Соняхова пісня... ("Твоя краса") : вірш // Ленінський прапор. - 1984. - 11 серп.
27. "Степове диво" ("Там тече Ігулець") ; Знов простягнеться листя верbove.. ; Херсонське небо дзвонкове... ; Таврійська Україна ("Це Україна") : вірші //Таврійського краю краса : метод. добірка для учасн. худ. самод-ті. - Херсон, 2002. - С. 4.
28. Таїна дива //Вісник Корсуня. – 2005. – 12 трав. – С. 3.
29. Тарасів каштан // Надросся. - 2007. - 22 серп.
30. У парку // Вісник Корсуня. - 2005. - 19 трав. - С. 11.
31. Українській мові ("До української мови") : вірші // Молодь Черкащини. – 1990. – 30 квіт. – 6 трав. (№ 18). – С. 8 ; Наддніпрянська правда. - 1994. - 5 лютого ; Визвольний шлях. - 2001. - № 9. - С. 127.
32. Це Україна ; Куди далі? ; Пливем рікою долі ; Витоки ; Казка про більшовицькі шаровари : вірші // Визвольний шлях. - 2001. - № 9. - С. 125-128.
33. Шевченко молиться Христові ; Жовто-блакитна квітка презавзята... ; Євангеліє від Кобзаря : вірші // Літературний Львів. – 1995. – № 3 (лют.). – С. 5 ; Степ. - 1995. - № 5. - С. 11-12 ; Самоцвіти : вірші педагогів України : у 2 книгах. – К. : Молодь, 1996. – Кн. 2. – С. 30-31 ; Дзвіночок. - 1998. - № 2. - С. 6 ; Визвольний шлях. - 2001. - № 3. - С. 123-124.
34. Шевченкова мова ; Тарас Шевченко : вірші // Вісник Корсуня. - 2005. - 24 бер. - С. 3, 11.

Література

- 1-2. Немченко Іван. Марковичеві зерна // Константи. - 1997. - № 2. - С. 4.
3. Немченко І.В. Засніженість: Вірші. – Херсон : Ант, 1996. - С. 8.
4. Там же. – С. 8-9.
5. Там же. – С. 9.
6. Немченко І.В. Казка про Чайку Дніпрову: художні оповіді. - Херсон : Айлант, 1998, - С.5.
7. Там же. - С. 9.
8. Немченко І.В. Тюремні звізди, або Останнє Різдво Миколи Чернявського // Степова Україна. - 1994. - 17 червня.
9. Немченко І.В. Засніженість: Вірші. – Херсон : Ант, 1996. - С. 27-28.

*О.Г.Найдюнов, кандидат філософських наук,
доцент Херсонського державного технічного університету*

Співець краси і долі мальовничого Надросся (Про "Корсунські світанки" І. Немченка)

Ті з нас, хто з увагою слідкує за подіями в Україні, з приємністю відмічають появу на книжкових ринках України цікавих українських публікацій. Коли читаємо про словацькі публікації в Словаччині, чи польські в Польщі або російські в Росії, то це самозрозуміло, не викликає окремих емоцій. Одначе, в нашій Україні реалії життя зовсім інші. Уряди Української Держави виявились якщо не ворожими до розвитку української культури, то байдужими. Вийшовши з середовища колоніальної адміністрації, вони нерозумно віддають інформаційний простір і книгодрукування росіянам. Одним словом, - продовжують русифікацію України на некористь розвитку української культури в цілому, а українська книжка, якщо й видається, то дуже малим накладом і відразу стає раритетом.

Як пише щоденник "День" з 7-го вересня 2007 року, ще зовсім недавно в Україні було понад 2000 книгарень, а сьогодні їх лише 370 на всю країну. Крім того, видавництва продовжують закриватися, книжкові крамниці поглинаються, вимирають... На думку заступника голови Товариства охорони пам'яток історії та культури Миколи Пархоменка, "сама держава є найбільшою проблемою для культурної спадщини нації". У висліді Україна щороку втрачає 1000 пам'яток історії та культури. "Такого не було навіть у 30-ті роки минулого століття",— каже Пархоменко. Держава дивиться на такі речі крізь пальці. Проте, і в Україні появляються гарні публікації, якими не можна не радіти.

Перед нами невеличка книжечка поезій . "Корсунські світанки" авторства Івана Немченка (Івана Дойча), що вийшла офсетним друком у видавництві "Просвіта" в Херсоні з датою 2007 року. Наклад: 500 примірників. Сторінок - 112. Редактор - В. Загороднюк. Поодинокі поезії ілюструють чорно-білі світлини.

До "Корсунських світанків" увійшли твори громадського, пейзажного та інтимного забарвлення, в яких оспівується любов до рідної землі, до національних святинь. Автор захоплюється перлиною України, якою для нього є Надросся, змальовує історію та сучасні прикмети цього чудового краю.

Зміст книжки поділений на окремі цикли, напр.: "Шевченко живий", "Корсунські співанки", "Корсунські двовірші", "Корсунське літо", "Ромашковий світ", "Діти Надросся", "Корсунські екфразиси", " Коломийки", "Від гуморинки до сатирички", "Мабуть" тощо.

Зміст віршів І. Немченка дуже актуальний, сучасний; у ньому, на жаль, невітшне

сьогодення України.

У поезії "Великим гетьманам" (с. 4) читаємо:

Ой батьку Богдане,
Славетний гетьмане.
Повіри ти рано
Словам москаля.
На тебе він зразу
Дививсь як на блазня,
Котрий за наказом
Царя звеселя.

Ці слова перекикуються з деякими українськими політиками, які мов блазні бігають на зустрічі з Путіним та іншими російськими можновладцями. У серії віршів про Тараса Шевченка автор між ін. пише:

Коханий краю, що несеш у далеч
Крізь лихоліть і горя чорну галич?
Що твою душу сонцем озоря?
Євангеліє від Кобзаря.

"Євангеліє від Кобзаря", с. 9.

Цими словами поет нагадує своїм зрусифікованим землякам слова Шевченкового Заповіту: - Свою Україну любіть!

У циклі "Корсунські співанки" поет звертається до близького й далекого минулого України, а про град Ярослава між ін. пише:

Тут життя віддавали
У енерівські вої,
Щоб Вкраїна буяла,
Щоб не гас дух героїв.
Звідси йшов у безмежність
Юний Павлик Янчевський,
Щоб була незалежність,
А не рабство й безчестя.

"Пісня про Корсунь", с. 14.

І.Немченко гарним словом прославляє таких земляків, як: В'ячеслав Чорновіл, британський корсунець Андрій Легіт, черкаська полтавчанка Наталія Лівичка-Холодна та інші. Ось що пише про Чорновола:

На прю з радянською добою
Він став, як витязь ясночоллий,
Немов сурма, що зве до бою
За українську вільну волю.

"На вічну пам'ять Чорновола", с. 20.

Автор зі щирою любов'ю змальовує красу рідної землі та не щадить їй гарних слів захоплення і закликає сучасне покоління її любити, напр.:

Любіть цю землю, бо вона прекрасна!

"Корсунські світанки", с. 33

Ці слова дуже актуальні саме тепер, коли тисячі юних українців і українок (одні за кращим куском хліба, а інші прямо легковажно) покидають рідну землю та йдуть шукати щастя навіть там, де його немає (при сліпому потуранні влади, яка нічого не робить, щоб

84. Тюремні звізди ; Це Україна ; Комунізму далі видні ? ; В українську армію не поїду ! ; Найкраща орхідея : вірші // Степова Україна. – 1994. – 17 черв.
85. У голосі Дніпрової Чайки / у співав. з Г. Немченко // Джерела. - 2001. - № 22.
86. У парку : вірш // Корсунь. - 2004. - 23 лип.
87. Хата журиться : вірш // Надросся. - 2003. - 22 січ.
88. Хто вони : вірш // Визвольний шлях. – 2001. – № 9. – С. 125.
89. Чарівний дивосвіт поезії // Джерела. – 1997. – № 40.
90. Читайте, пане-друже ; "Січ" і "Новий день" читайте : оповідання // Новий день. – 1992. – 21 листоп.
91. Чого так голосно кують зозулі? ; Спаде остання позолота...; Мати : вірші // Ленінський прапор. – 1983. – 22 жов.
92. Шевченківський каштан у Корсуні : вірш // Елінг : літ.альманах. - 2004. - Вип. 3. - С. 28-29.
93. Шевченко : вірш // Визвольний шлях. – 2001. - № 3. – С. 122.
94. Що там у філологів ? // Кафедра. – 2001. – № 2.
95. Як два крила : вірш // Елінг : літ.альманах. - 2003. - Вип. 2. - С. 6-7.
96. Янталка : легенда // Вісник Корсуна. - 2004. - 12 серп.
97. Ярославград ; Не журися, корсунчанко ; Пісня над Россю : вірші // Надросся. - 2005. - 25 трав.

III. Переклади

1. Гаудеамус : студентський гімн / пер. з лат. І.Немченка // Кафедра. - 2003. - № 2 (лют.).
2. Головатий М. Нестабільність суспільства і формування державності України як життєве середовище молоді кінця 80-х – початку 90-х років / пер. з рос. І.Немченка // Константи. - 1996. - № 1. - С. 5-11.
3. Замок Джен Вальмор : вірші / пер. з рос. та білорус. І.Немченка // Літописання дива : поезії. – Херсон : Айлант, 2003. - С. 12-30.
4. Демченко І. Молодіжний бізнес-прошарок : ескіз соціального портрета / пер. з рос. І.В.Немченка // Константи. - 1996. - № 1. - С. 47-51.
5. У світлиці : вірші / пер. з рос. та білорус. І.Немченка // Тече Інгулець : вірші. – Херсон : Ант, 1997. – С. 12-19.
6. Шумакова Л. Мені лишилось / пер. з рос. І.Немченка // Ленінський прапор. - 1985. - 14 лют.

IV. Перевидання, повторні публікації поезій і літературних творів Івана Немченка

1. Біля пам'ятника Шевченкові ; Квітка України : вірші // Самоцвіти : вірші педагогів України : у 2 книгах. - К. : Молодь, 1996. – Кн. 2. – С. 31 ; Визвольний шлях. - 2001. - № 3. - С. 122.
2. Блакитно-жовта Україно пресвята... ("Надія") : вірш // Нам пора для України жить : шк. співаник. – Дрогобич : Відродження, 1991. – С. 124.
3. Богданові Хмельницькому // Народна Воля (США). - 2005. - 8 верес.
4. Боря – морячок : вірш // Елінг : літ. альманах. - 2003. - Вип. 2. - С. 7.
5. Великим гетьманам : диптих-присвята // Визвольний шлях. - 2001. - № 2. - С. 113-114.
6. Веселка : вірші // Антологія дитячої літератури Херсонщини / упор. А.Крат. – Херсон : Айлант, 2004. - С. 44-45.
7. Витоки : вірші // Таврія поетична : альманах. – Херсон : Айлант, 2006. - С. 191-196.

- Вами... - Херсон : Вид-во ХДУ, 2006. - С. 54.
47. Національний склероз ; Ожиємо! ; Галицьким сорокам ; Кавказька пісня ; Гірська билиця : вірші // Визвольний шлях. – 2001. – № 2. – С. 113, 116-118.
 48. Наша організація називається "Просвітою" // Херсонський вісник. – 1991. – 16 лют.
 49. Неслухняні учні : вірш // Ірина. – 1999. – № 2. – С. 13.
 50. Новорічне ; Фантазія : вірші // Надросся. – 2002. – 23 січ.
 51. Ноги Ілліча ; Україні : вірші // Степова Україна. – 1994. – 5 серп.
 52. Ода приятні 1722 року : вірш // Літературний Львів. – 1995. – № 3 (лют.). – С. 5.
 53. Одвічна пісня : вірш // Корсунь. - 2004. - 7 трав.
 54. Окриленість // Ленінський прапор. – 1983. – 19 лип.
 55. Олень і Ольжич : вірш // Степова Україна. – 1995. – № 1 (січ.).
 56. Пам'яті славетних // Наддніпряньська правда. – 1983. – 12 січ.
 57. Патріоти напоказ : вірш // Нова доба. - 2003. - 28 серп.
 58. Передслів'я редактора ; Сеанс сміхотерапії // Вісник Таврійської фундації (ОВУД). – 2007. – Вип. 3. - С. 5-6, 293-295.
 59. Писанка : вірш // Дзвіночок. – 1994. – № 3. – С.3.
 60. Пісня ; Навіки разом ! ; Шевченко молиться Христові ; Квітка України ; Євангеліє від Кобзаря : вірші // Степова Україна. – 1994. – 8 лип.
 61. Планеті ; Кранівник : вірші // Ленінський прапор. – 1985. – 11 квіт.
 62. Плекаймо наш дивосвіт // Новий день. – 1994. – 8 січ.
 63. Пливем рікою долі... : вірш // Молодь Черкащини. – 1990. – 30 квіт. - 6 трав. (№ 18). – С. 8.
 64. Побажання ; Опадає цвіт... ; Нічний птах зазирає у вікна... : вірші // Кафедра. - 2003. - № 2 (лют.).
 65. Подумайте про мову українську // Новий день. - 2005. - 21 лип.
 66. Поезія жива – і нація безсмертна ! : [О.Гордон] // Степова Україна. – 1995. – № 5.
 67. Поетові Тадею Карабовичеві : акровірші // Печатное слово. - 2003. - № 3. - С. 43.
 68. Про невмиту Сою : вірш // Сільські обрії. – 1989. – № 10. – С. 39.
 69. Пройди стежками отчими : вірш // Ленінський прапор. – 1985. – 26 січ.
 70. Романс білого парку : вірш // Вісник Корсуня. - 2004. - 16 груд. - С. 3.
 71. Світоч : вірш // Степ. - 2002. - № 11. - С. 3.
 72. Святий Миколай : вірш // Вісник Корсуня. - 2004. - 9 груд. - С. 3.
 73. Сила слова ; До джерел : вірші // Український літературний провулок. - Люблін, 2007. - Т. 7. - С. 9.
 74. Сіль землі. Пам'яті Григора Тютюнника : вірш // Нескінченний діалог : поетичні присвяти Г. Тютюннику / упоряд., перед. О.І.Неживого. – Луганськ : Шлях, 2001. – С. 26.
 75. Січневі сни ; Оранжева Україна : вірші // Вісник Корсуня. - 2005. - 13 січ. - С. 3, 12.
 76. Слава сонцем засіяла ! // Кафедра. – 1999. – № 10.
 77. Слово вічного вогню : вірш // Ленінський прапор. – 1985. – 15 черв.
 78. Слово зламаного дозиметра : вірш // Молодь Черкащини. – 1990. – 30 квіт. – 6 трав. (№ 18). – С. 8.
 79. Слово і діло : вірш // Надросся. – 2001. – 22 серп.
 80. Слово редактора // Вісник Таврійської фундації (ОВУД). - 2005. - Вип. 1. - С. 5-6.
 81. Сніданок комунара : вірш // Наддніпряньська правда. – 1992. – 11 верес.
 82. Твоя краса : вірш // Наддніпряньська правда. – 1983. – 16 лип.
 83. ТУМ : Існуємо не на папері : [інтерв'ю] // Ленінський прапор. - 1990. - 26 трав.

дати працю цим людям і спільно будувати вільне, достатнє та щасливе життя в незалежній Україні). При цьому автор нагадує кожному з нас, що

У ріднім слові пісня нас єдна,
 З минушин княжих в серці вирина,
 З легенд козацьких квітом проросла,
 Щоб не забули ми праджерела.

"Пісня", с. 34

І.Немченко таки оптиміст, християнин. Свою віру в перемогу добра над злом він між ін. записує в таких рядках:

Дзвонять дзвони понад містом,
 І радіє люд увесь.
 Лине пісня урочисто
 І вістить: "Христос воскрес!"

"Беликдень у Корсуні", с. 35

В тому ж оптимістичному дусі автор описує й сьогодення:

Будується церква над синьою Россю,
 Як в давню епоху Мазепи,
 Щоби корсунчани, як завше велося,
 Не знали душевного лепу.

"Будується храм", с. 36.

У віршованих рядках автора оживає краса природи в різний час, у різних порах року, а слово педагога-поета таке переконливе, що й земляків, які ніколи не були над Россю, навчить любити цю землю. Ось у циклі "Корсунське літо" знаходимо між ін. такі слова:

Не треба їхати світ за очі,
 Аби побачити диво-дивне.
 Для цього ти до Росі йди-но.

Умиєшся сріблом води -
 На світ немов ти знов родивсь...
 Яких тобі ще треба див?

"Де справжня краса?", с. 53.

Поет любить своє Надросся, любить місто Корсунь. Він з особливою приємністю наводить українські назви вулиць цього історичного міста:

Ось вулиця Шевченка зеленана.
 Так затишно на ній і так привітно,
 Крокує нею Кобзарєва слава
 І лине далі по усьому світу.

А поряд в'ється вулиця Сошенка...
 А далі Костомарова Миколи...
 А вулиці Мазепи й Дорошенка
 Спогадують козацький бій за волю.

"Корсунські вулиці", с. 59.

Одначе, не все у поета гарне й привабливе, як не все гарна й приваблива українська дійсність. У циклі "Коломийки" автор нап'ятовує тих посадовців, які обдурюють

народ і заманюють людей підписуватись за надання російській мові статусу другої державної. Про таких злочинців пише з сарказмом:

Триста років нашу мову гнітили-топтали,
Щоб її між "малоросів" більше не лунало.

А тепер, коли ця мова воскресає з ями,
Їй труну готують знову - залазь панімамо!

І чому ж це у Росії, де "хохлов" мільйони,
Тая ж мова українська завжди у загоні?

"Корсунська коломийка", с. 71

Ці слова дуже актуальні в наші дні, коли яничари та п'ята колона з рядів Януковича й Симоненка виходить зі шкіри щоб догодити Росії та завдати шкоди українській мові та українській культурі узаконенням російської мови як другої державної в Україні. З цією метою збирають підписи та домагаються референдуму.

На дуже сумну дійсність на мовному та культурному полі в Херсоні автор вказує у "Херсонській коломиїці", с. 73:

Ой, відкрили у Херсоні крамничку "Хохлушка",
Щоб там брала макарони котрась Проня-душка,

Чи Свиридко Голохвастов з модної цілюрні,
Чи на локшину вухасті малороські дурні.

Та у Петербурзі, браття, більше України,
Ніж у цих краях "хохлатих", де вкраїнство гине.

Видно, радянська влада наплодила там багато малороських дурнів, коли вони дозволяють чужим зайдам так прилюдно й офіційно зневажати ім'я українця.

Не без сатири автор наводить приклад почуття національної меншовартості та гідності українського посадовця в циклі "Від гуморинки до сатирички". Посадовець закликає берегти рідну мову, але побачивши секретарку, яка не знає (чи не хоче знати) державної мови, звертається до неї російською мовою:

"... Кохайтесь в рідній мові досхочу!"
Та раптом він аж облизнувся, немов щеня,
На задні лапки став, мов до зірок піднявся,
І аж хребет зігнув. Від гідності - ні сліду.
"Ах, Анна Павловна, как радостно вас видеть!"
"Лакейський етикет", с. 78.

Що ж, чи не перегукується ця сумна дійсність з дійсністю часів Котляревського? Невже такий глибокий дефіцит культури в урядовців і політиків вільної Української Держави?

Пишучи про рідну мову, поет називає себе білим вороном на півдні України:

Рідна мово, палюча свіча,
Освіти-но верховні палати,
Щоб не міг депутат-яничар
Двоязиччя зміїне ховати.
Спопели своїм чистим огнем

12. Град Ярослава : вірш // Надросся. – 2002. – 21 верес.
13. Грішне з праведним // Наддніпрянська правда. – 1991. – 25 груд.
14. Два голоси : оповідання // Ленінський прапор. – 1987. – 3 жовт.
15. 22 травня – день пам'яті Кобзаря // Голос Таврії. – 1992. – № 14.
16. Де справжня краса? ; Осінь у Корсуні : вірші // Надросся. – 2002. – 23 жовт.
17. День захисту дітей : вірш // Ленінський прапор. – 1985. – 7 трав.
18. До української мови : вірш // Сільські обрії. – 1989. – № 2. – С. 33.
19. Жайвір та Жайвориха : байка // Весела Січ. – 2002. – № 9. – С. 85-87.
20. Жартуймо, друзі, всім на втіху! // Кафедра. – 2003. – № 7 (серп.).
21. З циклу «Король українських сердець» : [I. Відкриття України ; II. Августійше дитя ; III. Пісня про Василя Вишиваного ; IV. Монолог Василя Вишиваного-Габсбурга ; V. Віденська збірка ; VI. Українці спогадують Вишиваного ; VII. У літмузеї] // Визвольний шлях. – 2004. – № 8. – С. 36-42.
22. Замість автобіографії // Вишиванка : літ. - худ. зб. – 2007. – Перше число. – С. 26-28.
23. Засніженість : вірш // Ручьї : стихи. – Симферополь : Таврия, 1989. – С. 87.
24. Звернення до громадськості Херсонщини : [авт. тексту кол. заяви] // Ленінський прапор. – 1990. – 19 трав.
25. Звернення учасників телевізійного "Круглого столу" з проблеми "Театр і час" : [авт. тексту кол. зверн.] // Ленінський прапор. – 1991. – 2 берез.
26. Знайомтеся: Херсонський курінь ; Класна кобіта // Весела Січ. – 2006. – № 2. – С. 58, 65-66.
27. Зусилля розуму і серця : стаття // Ленінський прапор. – 1986. – 19 лип.
28. Іванові Олійнику : вірш // Березіль. – 1994. – № 3-6. – С. 172-173.
29. Із листів з України // Народна воля (США). – 2005. – 15 верес.
30. Іншого не треба : вірш // Ленінський прапор. – 1985. – 7 листоп.
31. Коли озовуться...: вірш // Ленінський прапор. – 1984. – 11 серп.
32. Корсунське літо : вірш // Надросся. – 2003. – 9 серп.
33. Корсунські вулиці // Надросся. – 2007. – 22 серп.
34. Корсунські світанки : вірш // Корсунчанка. – 2003. – 22 серп.
35. Корсунь : вірш // Надросся. – 2001. – 11 серп.
36. Мамине сонечко : вірш // Сільські обрії. – 1990. – № 7. – С. 23.
37. Маринка ; Про варення : вірші // Корсунь. – 2004. – 11 черв.
38. Марковичеві зерна : вірш // Константи. – 1997. – № 2. – С. 4.
39. Місто Левове ; Комуністові ліпше... ; Казка про більшовицькі шаровари : вірші // Степова Україна. – 1994. – 30 черв.
40. Мова «старшого брата» ; Хай я буду лиш вороном білим ; Турбота про мову ; Російській мові : вірші // Елінг : літ. альманах. – 2007. – Вип. 6-7. – С. 73-76.
41. Могутня зброя : вірш // Джерела. – 2001. – 28 берез. (№ 6). – С. 10.
42. На вічну славу Чорноволу : вірш // Наш край. – 2002. – 21 груд.
43. На крилах рідної пісні // Вісник Таврійської фундації (ОВУД). – 2007. – Вип. 4. – С. 121-130.
44. Над могилою І.Сошенка в Корсуні ; Ветеран ; Володимир Метелиця ; Григорій Жирний ; Станіслав Двірняк ; Віталій Матвієвський ; Іван Легенький : вірші // Вісник Корсуня. – 2005. – 12 травня. – С. 18-19.
45. Надія : вірш // Поступ. – 1989. – № 14. – С. 4.
46. Напучування Марії Пентилюк – херсонському філологу // Благословенні зустрічами з

Бібліографія

I. Окремі видання Івана Немченка

1. Акрівірші весни : поезії. – Херсон : Айлант, 2004. - 32 с.
2. Вежі духовності : посібник з літератури української діаспори / у співавт. з Г.В.Немченко // Херсон : Айлант, 2000. – 252 с.
3. Військова хитрість : оповідання та казки. - К. – Херсон : Просвіта, 2007. - 71 с.
4. Вивчення творчості Яра Славутича в школах Херсонщини : посіб.-хрестоматія / у співавт. з Г.В.Немченко. – К. – Херсон : Просвіта, 2005.- 92 с.
5. Засніженість : вірші. – Херсон : Ант, 1996. – 32 с.
6. Казка про Чайку Дніпрову : худ. оповіді. – Херсон : Айлант, 1998. – 16 с.
7. Казки мого краю : художні оповіді. – Херсон : Айлант, 2004.- 76 с.
8. Квітка України : поезії. - К.- Херсон : Просвіта, 2005. - 134 с.
9. Корсунські світанки : поезії. - К. – Херсон : Просвіта, 2007. - 111 с.
10. Література рідного краю : методичний посібник / у співавт. з Г.В.Немченко. - Херсон, 1994. - 100 с.
11. Літописання дива : поезії. - Херсон, 2003. - 48 с.
12. Мамине сонечко : вірші. – Херсон : Пілотні школи, 1996. – 16 с.
13. Методичні рекомендації до проведення практичних занять з курсу "Історія української літератури II пол. XIX ст." – Херсон : Айлант, 2000. – 36 с.
14. Поезія Дніпрові Чайки : монографія. – Херсон, 2002. – 130 с.
15. Позакласна й позашкільна робота з літературного краєзнавства : метод. реком. – Херсон, 1998. – 38 с.
16. Програма та методичні рекомендації з курсу "Літературне краєзнавство". – Херсон, 2005. – 20 с.
17. Світло надії : драм. поема. - К. – Херсон : Просвіта, 2007. - 15 с.
18. Тече Інгулець : вірші. – Херсон : Ант, 1997. – 26 с.

II. Вірші, оповідання, казки, нариси, замітки, надруковані у періодичних виданнях

1. Амбітні висмикування чи ще щось гірше ? // Степова Україна. – 1994. – № 7 (листоп.).
2. Баба Ониська – сучасна соціалістка ; Казка про Ідолостан : вірші //Степова Україна. – 1994. – № 7 (листоп.).
3. Біля Шевченкового пам'ятника : вірш // Голос Таврії. – 1992. – № 14.
4. Буря в склянці води: стаття // Вісник Корсуна. - 2005. - 25 серп. - С. 6-7.
5. Великим гетьманам : диптих-присвята // Степ. –1995. – № 5. – С. 9–12.
6. Вигнанець з України ; Мана ; Назарко ; Черевичок загубився ; Нові друзі ; Невдячна публіка : вірші // Елінг : літ альманах. - 2005. - Вип. 4-5. - С. 12-13 ; 62-64.
7. Витоки : вірш // Самоцвіти : вірші педагогів України : у 2 книгах. – К. : Молодь, 1996. – Кн. 2. – С. 30.
8. Від редактора // Вісник Таврійської фундації (ОВУД). - Херсон, 2006. - Вип. 2. - С. 5-6.
9. Вони наближали перемогу // Наддніпрянська правда. – 1982. – 2 лип.
10. Газета – друг : вірш // Надросся. – 2001. – 19 верес.
11. Гілля вбралося в бруньки весняно... ; Не питайте мене, де той зоряний шлях... : вірші // Літературний Львів. – 1995. – № 3 (лют.). – С. 5.

Ниці думи і погляди ниці.

Хай розплата того не мине,

Хто загачує рідні криниці.

"Хай я буду лиш вороном білим", с. 80.

У справі української мови автор звертається до знаного поета-комуніста Б. Олійника:

Однопартійців потягніть за віжки —

Про Україну хай подумають хоч трішки,

А то все про Москву їхні зітхання.

"Турбота про мову", с. 81.

Висловлюючи пошану до російської мови, поет звертається до неї такими словами:

Російська мово, символом свободи

Могла б ти бути у вінку лавровим.

Ти ж відбираєш кисень у народів

Їх вимучене прадідівське слово.

Російська мово, стань знаряддям миру,

Добра і щирості, позамисть зла й лукавства.

Орел-двоглав нехай несе довіру,

А не ярмо, зневагу та напасті.

"Мова старшого брата", с. 84.

Про наявну дійсність в Україні спостережливий поет робить такі замітки:

Та тільки знов у рідній стороні

Байдужно-мертві душі лихо сіють,

Купаються в багатстві та брехні

В той час, як інші ледве животіють.

То є ж та незалежність а чи ні?

Лукаві люди фахово подбали,

Щоб українці в рідній стороні

Своєї Неньки не упізнавали

"Мана", с. 87

Останній цикл збірки завершують історичні оповіді, легенди та баяди, в яких автор стає на захист української правди та справедливості; висловлює свою турботу про добро й долю своєї Батьківщини. У тому його національна й громадська зрілість, у тому також важливість його творчості.

Іван Немченко - не початківець. Він, окрім іншого, видав такі збірки поезій: "Засніженість", "Мамине сонечко", "Тече Інгулець", "Літописання дива", "Акрівірші весни", "Квітка України" та прози - "Казка про Чайку Дніпрову" та "Казки мого краю".

Хотілось би побажати авторові дальших успіхів у творчій та науковій праці для добра України, витримки та багатьох послідовників на півдні України, щоб народ наш нарешті і прозрів, і заговорив українською мовою та позбувся намулу бездержавності; щоб став справжнім господарем у своїй вільній державі.

*Микола Дупляк, педагог,
журналіст, громадський діяч, Пенсильванія, США*

Українська квітка нашого земляка

Банальні явища б'ють боляче... Всім відомий вираз "Як швидко плине час!" з віком починає людину переслідувати і тиснути на неї. Пригадую, ще у 80-х роках тепер уже минулого століття звела доля (дякуючи листуванню) з моїм земляком по річці дитинства Інгульцю Іваном Немченком, який теж народився на Снігурівщині в селі Лиманці й учився тоді в аспірантурі Київського педінституту й писав поезії. Меандри доли рідного Інгульця знову розвели нас, але незбагненне явище духовної спорідненості (все більше з роками впевнююся в неіронічності мого вислову "Всі українці - родичі!") таки знову звели нас, і знову листуванням, уже цього року. І слава Богу! - адже всі ці літа (а точніше, мабуть, з народження, хоч маємо 17 літ різниці віку) жили й працювали у спільному духовному річищі - творчому, дослідницькому, громадському, патріотичному врешті-решт.

Нині можна твердо написати, що Іван Васильович Немченко - український літературознавець, письменник, педагог, краєзнавець родом з Миколаївщини, а живе у Херсоні. Саме тут, у наших краях, на Миколаївщині, в історичних Херсонських степах, як писали про центральні простори Південної України ще в XIX ст., Іван з дитинства відчув найсильніше людське почуття - любов: до землі, до рідного краю, до рідної мови та літератури, до прекрасного, до Матері-України. Подався вчитися до Херсонського педінституту, на україністику, відслужив в армії (до речі, в Молдові й Миколаєві) й повернувся до рідного інституту викладачем. Писав уже тоді поезії, почав дослідницьку і краєзнавчу роботу (турбота про увічнення письменниці Дніпрові Чайки, яка теж народилася на Миколаївщині, а жила на Херсонщині, також звела нас...). Закінчив аспірантуру, став кандидатом філології, науковцем і педагогом, а водночас і власне художнє слово не відпускало. Почавши з дослідження творчого й життєвого шляху Дніпрові Чайки, поступово вийшов на величезний, досі не освоєний нашою наукою, краєзнавством та просто читачем (не кажу вже про книгодрукування) величезний материк літератури української діаспори... Для студентів та читачів написав і видав посібники й підручники "Література рідного краю" (1994, у співавторстві з Галиною Немченко), "Позакласна й позашкільна робота з літературного краєзнавства" (1998), "Вежі духовності. Посібник з літератури української діаспори" (2000, теж разом з Г. Немченко), монографію "Поезія Дніпрові Чайки" (2002). А скільки й організовано, й писано матеріалів до численних наукових конференцій - слава Богу, тепер тут теж творче поле діяльності!

А любов до Слова вилилася ще й у художні книжки - збірки поезій "Засніженість" (1996), "Мамине сонечко" (1996), "Тече Інгулець" (1997), "Літописання дива" (2003), "Акровірші весни" (2004), а також прозові "Казки про Чайку Дніпрову" (1998), "Казки мого краю" (2004)... Ще й став переможцем у літературному конкурсі ім. Богдани Світлик (Київ, 2004).

Але уся та діяльність у житті Івана Немченка має єдину мету людини-патріота: розвиток і утвердження української культури, національної свідомості, ідеї Української національної держави. І як педагог, і як громадянин, Іван Немченко знає давно доведену світовою суспільною наукою істину: альтернативи національній ідеї як консолідуючому суспільству фактору не існує, а національно-патріотичне виховання усіх нас має бути на всіх рівнях, і найперше - на державному. Ось чому ще з 80-х років Іван Немченко є учасником процесів національного піднесення та відродження в рядах товариства "Просвіта" й Народного Руху, Конгресу української інтелігенції й Козацького коша,

товариства "Україна" й Української автокефальної православної церкви... З власного досвіду знаю, скільки енергії та часу вимагає така постійна державницька діяльна позиція, як важко утриматися від розчарувань та розпачу в нашому зашкарубломому прокомуністичному й проросійському середовищі... Але нас тримає віра і безперечна історична перспектива - за постійної боротьби, звісно. Господи, як це нелегко, але люди вірять у Тебе й Україну і безконечні їхні ряди стають у лави.

Саме ця активна громадська позиція (висловлюючись журналістським штампом) осягає й підсумкову (за останнє 20-ліття) поетичну збірку Івана Немченка "Квітка України", видану "Просвітою" (Київ-Херсон, 2005). Наскрізний мотив книги - вдячний подив та щире захоплення нелегкою долею рідної культури, нашої мови, наших світочів від Ярослава Мудрого до В'ячеслава Чорновола. Автор ніби йде Україною і світом за трагічною констатацією: "Нашого цвіту - по всьому світу..." Той цвіт наш еднають ностальгія за рідною землею і діяльна участь у встановленні незалежної держави. Героями його віршів є великі емігранти й вигнанці Софія Русова і Євген Маланюк, Олександр Олесь і його син Олег Ольжич, Улас Самчук і Юрій Клен (Бургардт), Олена Теліга й Іван Багряний... їх надихають на боротьбу великі світочі наші від Тараса Шевченка до Василя Стуса. Як пише літературознавець Іван Немченко, "на літературному полі Таврії у різні часи з'явилося чимало небуденних особистостей: Дмитро Маркович і Дніпрові Чайка, Микола Куліш і Сава Божко, Євген Фомін і Михайло Хорунжий... І кожному з них довелось зазнати тяжких випробувань (репресій, арештів, заслання, замовчувань їхнього доробку)". До цього ряду він додає й сучасника Миколу Василенка... Тож саме ці постаті стають і героями віршів Івана Немченка, і темами його наукових досліджень. Віддає шану поет тим не українцям, які віддали серце і саме життя своє боротьбі за Українську державу - зокрема цикл поезій "Король українських сердець" він присвятив неймовірній долі австрійського принца Вільгельма Габсбурга, який став командиром Українських січових стрільців і українським поетом, і саме за це його довела до смерті в тюремній камері радянська комуністична влада. У поезії Івана Немченка звучать імена й сучасних діячів української діаспори (приміром, Яра Славутича чи українських поетів Польщі), і сучасних поетів України, і просто активних українських діячів нашої Південної України, і мотиви нещодавньої Помаранчевої революції, і героїв боротьби різних націй проти ненаситного молоха Російської (радянської) імперії, зокрема, на Кавказі... У цьому ж руслі започатковане групою науковців Херсонського університету нове науково-популярне видання "Вісник Таврійської фундації", де друкуються матеріали про українську діаспору й куди головний редактор Іван Немченко запрошує до участі й наших земляків-миколаївців. Фундатором цього видання став відомий канадський співець Херсонських степів, український поет та вчений, професор Яр Славутич.

Більше б нашому суспільству саме таких патріотів, як наш земляк Іван Немченко, постійно думається мені. Бо, як сказав 7 вересня на українському телебаченні професор, голова українського товариства Москви Олександр Руденко-Десняк, "є серед нас, українців, такі, які вважають, що схиливши шию, легше пристосовуватись і прожити... Але коли бачать схилену шию, об неї всі прагнуть витерти ноги!" Людська й національна гідність Івана Немченка та його творчо-дослідницький хист і патріотично громадянська позиція зміцнюють нашу українську державність і спонукають усе нових земляків ставати на шлях любові й праці.

Валерій Бойченко, український поет,
член НСПУ